

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Virtute Religionis, Et Ei Annexis; Continens septem Tractatus
Theologiae Moralis praecipuos. Primus, in ordine septimus, est de Oratione
... Septimus, & latissimus, de Beneficiis Ecclesiasticis

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

Quid in oratione petendum est, vbi dominica oratio exponitur. Punct. 3

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76561](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76561)

gnoscis; si tamen velis eam recognitionem Deo presentare, & in illius cultum offerre, cum Deo loqueris, illumque coram ipso laudas. Similiter etiam gratiarum actio nihil aliud est quam quædam beneficiorum recognitio, quam Deo presentas in eius obsequium & beneficii aliqualem recompensationem: quæ presentatio actus est voluntatis. Fit ergo orationem in actu voluntatis consumari.

5 Tandem diuiditur oratio in mentalem & vocalem. Mentalis est, quæ actibus intellectus, & voluntatis perficitur, Vocalis, quæ verbis exprimitur. Vtuntur autem sapius oratione vocali, quia est apta ad deuotionem & attentionem excitandam tam in nobis, quam in aliis: & quia ipsa testatur Deum non solum corde, sed ore esse laudandum.

Item hæc vocalis oratio, alia est publica, alia priuata. Publica est quæ nomine Ecclesiæ per ministros ab ipsa deputatos fit, ea intentione vt munus suum expliant. Priuata, quam vnusquisque propria auctoritate offert. Vnde si laycus recitaret horas Canonicas non diceretur publicam orationem facere, etiam si in platea recitaret; quia non est minister ab Ecclesiâ deputatus. Neque etiam Sacerdos diceretur publicam orationem, etiam si horas canonicas recitaret, si se excluderet intentionem recitandi vt minister Ecclesiæ. Requiritur ergo hæc tria ad orationem publicam: 1. Esse orationem ab Ecclesiâ constitutam. 2. esse factam à ministris Ecclesiæ. 3. procedere ex tali intentione, ita Suarez lib. de orat. cap. 2.

P V N C T V M III.

Quid in oratione petendum est: vbi Dominica oratio exponitur.

- 1 Quæ à Deo petenda sunt expenduntur.
- 2 Quæ Christus signauit in oratione Dominica absque illa conditione exposculari possunt.
- 3 Explicantur prima verba orationis dominicæ.
- 4 Tres primæ petitiones gloriam diuinam expectantes declarantur.
- 5 Qui panis quotidianus exposculetur.
- 6 Quomodo petit iustus peccator sibi, & peccata dimitti.
- 7 Petimus à Deo ne in tentationem labamur.
- 8 Vt ab omni noxiõ liberemur concludimus petitionem.

1 Primò certum est beatitudinem, gratiam & charitatem, reliquasque virtutes te petere à Deo posse; quia iis constitutus sanctus, & Dei amicus. Secundò certum est, omnia alia, siue spiritualia, siue temporalia, quæ horum consecutioni necessaria vel apta sunt, te posse petere, & desiderare non absolute, sed quatenus media sunt: quia sub illa ratione semper Deo placent. Quia hæc bona, quæ absolute temporalia dici possunt, vt sunt scientia philosophiæ & cuiuslibet artis, ingenij acumen, prudentia humana in negotiis tractandis, diuitiæ, honores, longitudo vitæ, pulchra vxor, speciosa proles, & similia, sapientissimè homini nocent, ob eius malitiam & beatitudinem impediunt; ea de causa consilium optimum est, ea non absolute petere, sed sub conditione si ad Dei gloriam & suam salutem profutura sint, vt bene dixit S. Thom. 2. 2. q. 83. art. 6. Valent. disp. 6. q. 2. punct. 4. post med. vers. secundò in eadem questione. Lessius lib. 2. cap. 37. dub. 4. num. 21. Si tamen ea absolute petas; quia existimas tuo statui conuenire, illisque bene vsurum, non peccas: sicuti non peccas illa absolute desiderando; quia desideras ea, quæ absolute bona sunt, & à Deo donantur, & naturæ rationali conueniunt. Quod non leuiter insinuat Christus Dominus, cum in oratione Dominica nos docuit panem nostrum quotidianum absolute exposculare. Quod autem illis malè vti possis, non vitiat eorum petitionem: cum ille malus vsus non ex tebus petitis, sed ex tua malitia proveniat: aliàs vitiat petitionem virtutis, qua per superbiam & malitiam malè vti potes. Sic Suarez lib. 1. de orat. cap. 1. n. 7. & seq. præcipue n. 11. vbi pluribus hanc veritatem exornat. Periculum autem abusus, quod in iis rebus adfit, non videtur esse proximum & morale, quod obligationem constituat à similibus petitione abstinendi. Quæ ratio probat te non peccare etiam si diuitias & honores in abundantia petas absolute; quia remotus est periculum abusus, & potius existimas illa abundantia bene te esse vsurum, Suarez d. c. 17. a. n. 14.

2 Vnum tamen in hoc puncto est omninò certum, ea absolute & absque vlla conditione postulari posse, quæ Christus Matth. 6. petenda docuit in oratione Dominica, quam optime explicat Chrysologus hom. 14. Niss. hom. 2. Aug. lib. 1. de serm. Dom. in monte cap. 4. & D. Thoma 2. 2. q. 83. & alij Patres & Euangelij expostores, & D. Thoma commentatores. Quibus annuenciandis sunt, & meritò V. lencia disp. 6. q. 1. punct. 1. Lessius lib. 2. cap. 37. dub. 4. Suarez 1. 3. de orat. cap. 8. Hæc autem oratio, quæ omnium est diuinitissima res p. res continet. In prima quasi Dei beneuolentia capitur, quod fit illis verbis, Pater noster qui es in caelis. In secunda continentur tres petitiones, Deum

eiusque gloriam expectantes. In tertia, ea quæ ad nostram salutem pertinent.

3 Primò Dei beneuolentia capitur cum Patrem nominando: æstimat enim tanti huius tituli ob fiduciam, quam in nobis generare potest, vt videatur illum præferre cæteris illis maieustuosius titulis, Iusti, Omnipotentis, & Sapientis, &c. Vt hæc via iudicaret nobis voluntatem, quam habet vt filij Dei nominetur & sumus; insuperque auget fiduciam obtinendi quiddam ab eo postulemus. Nam vt dixit S. Aug. serm. 182. de temp. & Beda in præsentis loco Matthei, quid negauit filiis, qui iam dedit quod Pater est. Adde huic titulo ita affectum esse, vt quamuis tu ve filius prodigius nomen & dignitatem filij amittas, ipse tamen nomen Patris retinere vult vt rectè ponderauit Chrysologus serm. 3. de filio prodigo in illa verba, Pater peccati in calum & coram te, iam non sum dignus vocari filius tuus, &c. Ille (inquit Chrysologus) scilicet Deus, quod Patris est, non amittit. Vrgenter Patris viscerata iterum genitura perueniam. Quæ satis commendat diuinam charitatem & nostram obligationem procedendi vt filij talis parentis. Neque enim iustum est à tanto & tam diuino Patre degenerare. Secundo voco Deum Patrem nostrum non meum vt indicem voluntatem quam habet se omnibus communicandi. 2. vt denotem diuerso modo nos esse filios, ac est Christus, Christus enim est filius naturalis, nos adoptiuus. 3. vt manifestem me pro omnibus, quorum Deus pater est, postulare vellet, vt sic mea oratio illi gratior sit. Nam vt ait Chrysol. d. hom. 14. dulcius est ante Deum oratio, non quam necessitas rei transmittit, sed quam charitas fraternitatis commendat. Tertio, fateor Deum nostrum in caelis esse; non quia simul in terris non fit, cum sit immetus, sed vt denotemus ibi præcipue se manifestare, tum gubernando caelos, tum beatificando Angelos, Apposuitque Christus illa verba, vt iudicaret nobis potius cælestes, quam terrestres esse debere iuxta illud Pauli, conuersatio nostra in caelis est. 2. caelum esse patriam nostram, & ad illam tanquam peregrinos properare. 3. vt mentem & animum à terris abstraham in caelis figamus vbi noster Pater residet. 4. vt summa cum reuerentia illum alloquamur, vt potè Dominum cæli & terræ. 5. vt si titulus humanissimus Patris ob nostram iniquitatem nos aduocet reddidit; & regalis titulus cælorum præsidis contineat. 6. vt nostram fiduciam firmet & spem augeat possidendi caelos. Nam vbi est Pater, & filij debent esse. & vbi est caput, ibi membra. Non enim (ait Bernardus in illud Job, in seculum tribulationibus liberabo te) sine membris caput inuenitur in regno. & Magnus Leo serm. 1. de Ascensione Christi. Quo præcessit gloria Capitis, eo spes vocatur & corporis.

4 Postquam iis rebus beneuolentiam diuinam capimus, Deumque, vt Patrem nostrum recognouimus, nosque illius esse filios, vt tales ad petendam accedimus. Cum ergo nihil filio magis proprium sit quam procurare, quæ ad honorem & voluntatem patris pertinent; ea de causa primò petimus, vt nomen Dei sanctificetur. Sanctificetur, inquam, non in se: quia in se non potest esse magis sanctum, sed in nobis, vt ait Chrysolomus. In nobis autem sanctificabitur, si eum cognoscimus; & uenturam, & cogitatione, verbo, & opere ab eius voluntate nunquam recedimus, sed potius ita nos geramus vt videantur homines opera bona nostra, & glorificent Patrem nostrum, qui in caelis est.

Sed quia præcipuus modus sanctificandi Deum est, qui provenit ex eius gratia, & charitate, vt potè quæ ius tribuit illum in caelis possidendi, idè post petitam sanctificationem sui nominis, petimus 2. vt eius regnum ad nos ueniat. Veniat, inquam ad nos eius regnum in pignore, spe & iure certo, quod fit per gratiam & charitatem, & valde notandum est verbum illud ueniat. Nam nequaquam petimus vt nos ad illud accedamus, sed potius vt ipsam nobis accedat. Quia prius Deus ad nos uenire debet per gratiam, quam nos possimus illum possidere.

Ad obtinendum huiusmodi regnum medium uicium est diuinæ voluntatis executio: idè tertio loco petimus, vt eius voluntas fiat sicut in caelo & in terra. Contingit autem sapè nos diuinam voluntatem ignorare, vel in illius executione languescere: petimus ergo à Deo nostrum in electam cognitione diuinæ voluntatis illuminari, & nostram voluntatem in illius executione fenescere, non utrumque, sed qualiter Angeli spiritusque beati. Optamus namque vt in executione diuinæ voluntatis gratia operetur in nobis, quod status perfectus glorie operatur in beatis. In beatis enim operatur status ille perfectus, vt sic Deo adherent vt ab illo nunquam recedant. Petimus ergo vt per gratiam sic Deo eiusque voluntati hæreamus, vt ab illo nunquam recedamus. Insuper petimus vt non solum nos diuinam voluntatem exequamur, sed etiam vt in nobis, & in toto mundo executioni mandetur. Neque obstat hanc voluntatem efficacem esse, & necessariò implendam; vt non possimus orare vt impleatur; quia efficax & absoluta est media præuilla oratione.

Hæc tres petitiones Dei gloriam dicuntur præcipue spectare, et si nostram utilitatem cedant; quia gloria Dei est sanctificatio nostra, eiusque voluntatis diuinæ prompta executio. Neque obstat, his petitionibus idem esse postularum, vt petit ones distinctæ non sint: quia non est idem postularum formaliter, sed virtualiter & implicite. Formaliter enim prima petitione petitur à

etur à Deo, ut eius nomen, & quicquid ipse est à nobis celebretur, & honoretur, quod præcipue fide & religione fit. In secunda expostulatur eius regnum nobis aduenire per charitatem, & gratiam. In tertia generaliter optamus divinam voluntatis confirmationem, quod est opus magnæ perfectionis & charitatis.

Tertio loco subsequuntur petitiones nostram utilitatem præcipue spectantes, quarum prima & in ordine quarta est petitio panis quotidiani. Dicimus namque Deo Patri nostro, Panem nostrum quotidianum da nobis hodie: id est ea, quæ necessaria sunt ad vitam nobis concede. Quod expendens D. Chryl. hom. 18. inquit: Non petuntur periosæ vestes, nec cibi delicati, sed ea solum quæ naturæ necessaria sunt. Neque enim placet Deo amplius indulgere naturæ, quam à nobis ipse necessitas vix exoptet. Unde infert Chryl. Quia in vno comitio & vno die ea quæ pluribus diebus consumenda erant, consumam, non videretur consumere quæ petiuit, & quæ Deus voluit concedere. Ipse enim alimentum vnius diei expostulavit, & plurimorum dierum alimentum consumpsit. Item expostulari voluit Christus alimentum pro die præsentis, vt sollicitudinem in crastinum refecaret; non enim videtur æquum sollicitudinem habere alimenti pro illis diebus quos ignoramus an simus victuri. Quod si quis vt ille dicit, qui subito mortuus est, & sepultus in inferno, in plures dies annos paratum cibum habet, quo feruere & efficacia dicere potest (inquit Chryl. dicta hom. 15.) panem nostrum quotidianum da nobis hodie: illud enim expostulatur efficaciter, quod non habetur. Ex quo videtur sequi hanc orationem cum omni sua perfectione fauic conuenire. Pauci enim inveniuntur ita à terrenis curis & sollicitudinibus mundi liberi, qui solo alimento illius die contenti sint, nihil in crastinum referunt. Sed ne hanc diuinam petitionem omnium communem coarctemus, dicendum est, non solum esse de quotidiano alimento, sed de quotidiano alimento à Deo nobis concedendo. Habere namque alimentum commune est iustis & peccatoribus: sed habere illud ex manu Dei & iuxta eius voluntatem iustis conuenit (inquit Chryl. postquam:) quia illi tantum sunt, qui iuste, piè, & sanctè acceptum à Deo consumunt. Peccatores enim & male acquirit, & peius consumunt. Et ita dici potest eum qui de iustitia acquisitum panem manducatur, suam panem manducare, qui autem cum peccato alienum.

Non solum autem de materiali pane hæc petitio intelligitur à sanctis Patribus, sed etiam de pane illo Eucharistico: quod satis indicat verbum *super substantialem* appositum à Christo Domino *Matth. 6.* iuxta vulgatam translationem S. Hieronymi. Hunc ergo panem diuinum, etiam iam ex te nobis datus sit, expostulamus, vt detur de facto cum fructu & effectu, ad illumque cum summa reuerentia accedamus. Petimus autem illum quotidie; non quia necesse sit illum quotidie accipere, sed quia ad illum quotidie recipiendum debemus esse dispositi, iuxta illud Ambros. *lib. de Sacram. 1.* sic viuere vt quotidie merearis accipere. Neque ex hac petitione quotidiana sequitur, quod non possit hic panis peti non solum pro præsentis die, sed etiam pro reliquis, sed id effectum est, vt nobis indicaret Christus singulis diebus agenda esse dispositionem ad hunc cælestem panem recipiendum.

Quinta petitio est de remissione peccatorum pro qua obtinenda fiducia maximam habere potest, quem Deus ita excludit vt ad eius mensuram permiserat accedere, eiusque diuino corpore sustentari. Petimus ergo remissionem peccatorum quoad culpam, & poenam: quia petitur perfecta remissio debiti, de cuius ratione est remissio culpæ & poenæ. Extenditurque hæc petitio non solum ad debita mortalia, sed venialia: quia vtraque sub debito comprehenduntur. Quod si aliquis liber ab omni peccato mortali & veniali sibi videtur esse, & à poena pro ipsis debita: adhuc non debet ab hac oratione cessare; quia timere debet non ita esse sicut ipse existimat. *2. Corinth. 4. Ecclesiastici 5. & 9.* nimisque arrogans, & præsumptus esset si se ita liberum reputaret. Sed dato quod per reuelationem cognosceret, adhuc hic debet orare; quia non pro se tantum, sed pro omnibus orat, & non solum pro remissione peccatorum, quæ commisit, sed pro remissione peccatorum faciendâ, si committantur. Adde orare pro remissione cuiuscumque penalitatis debita pro peccato commissio.

6. Subiungimus item vt nobis dimittat, sicut & nos dimittimus debitoribus nostris, quod non æqualitatem denotat, sed conditionem ad remissionem. Non enim intendimus vt Deus nobis debita remittat, ea forma & mensura, qua nos debitoribus nostris remittimus. (Proh dolor quam diminuta esset remissio!) sed intendimus vt secundum suam magnam misericordiam nobis remittat debita; siquidem, & nos dimittimus omni debenti nobis, vt dixit Luc. cap. 11.

Sed quid dicendum si actualiter peccato affectus sis, & maxime peccato odij aduersus proximum: cessatne tunc debes ab hac oratione, ne videaris Deum irritare, à quo peccati remissionem postulas, cum velis non tibi remitti, postea quod in illo animo perseveraueris: insuper quæ falso allegas remissionem proximo factam, cum tamen nulla sit?

Respondet adhuc te posse & debere hanc orationem fundere, non intendendo vt Deus tibi peccata remittat absque reu-

Ferd. de Castro Sum. Mor. Pars I I.

tatione tuæ prauæ voluntatis, hoc enim esset sacrilegium: sed vt mutando prius tuam prauam voluntatem tibi peccata remittat. Cum vero tuæ petis tibi remitti peccatum, sicut remittis iniurias, vis dicere: sicut mihi debitum est iniurias remittere, sic peto remissionem peccati. Ad remissionem enim peccati remissio cuiuslibet iniuriæ præsupponi debet. Petis ergo vt Deus tibi remittat peccatum mutando prauam voluntatem, quam de præfenti habes; sicut etiam debet mutare prauam voluntatem & inimicitiam, quam circa proximum retines; quia hanc mutare ad remissionem peccati tibi debitum est. Adde illa verba, *sicut nos dimittimus*, non tam ad particularem personam quam ad Ecclesiam referuntur, vt dixit S. Thom. 2. 2. *quæst. 83. art. 16. ad 3.* Ecclesia autem cum sancta sit & pura iniurias remittit.

7. Hæc autem debita, quorum remissionem petimus, ex tentatione oriuntur: ideo subsequitur sexta petitio, & ne nos in tentationem (peccati scilicet) inducas. Cuius postulatam duplex est. Primum & præcipuum ne nos permittat tentationibus peccatorum consentire: quia tunc propriè per consensum in tentationem inducimur. Secundum postulatam est, ne illis vexemur. Nam licet vexari tentationibus malum non sit; est tamen periculosum, ac proinde optimè possumus desiderare & petere à tali periculo liberari. *Neque enim malè*, sed potius benè egit Paulus cum à Deo postulauit vt stimulus carnis ab eo recederet, sed quia dum sumus in hoc mortali corpore absque miraculo liberi esse non possumus ab omni tentatione: tum quia formes peccati ad malum inclinat, tum quia Daemon semper, *circum quærens quem deuoret*, & ex alia parte in aliquibus tentationibus parum periculi esse potest, & occasio copiosi fructus: ideo credo, nos non petere absolute nulla tentatione vexari, sed non vexari tentatione periculosa, & quæ nos ad consensum grauius inclinet, & quasi in periculo morali constituat.

8. Vltima petitio est, vt si à malo liberemur. Per malum autem non solum insidia diaboli intelliguntur, aliàs hæc petitio à præcedenti non fuisset distincta contra communem sensum Patrum distinguendum septem petitiones in hac oratione. Sed intelliguntur mala, quæ & beatitudinem retardare possunt, & nobis esse possunt nocua, etiam si temporalia sint. Quia desiderare his omnibus esse liberos bonum est. Protestamurque tali petitione nos continuò à Deo pendere.

His omnibus petitionibus additur clausula Amen, per quam indicat omnino se consentire omnibus superioribus petitionibus, illasque denudò approbare, & nouum circa illas affectum habere, vt dixit Hieron. in cap. 6. Matth. & Ambros. *Psal. 40. super illa verba. Fiat fiat.*

PUNCTVM IV.

Quibus orationes fundendæ sunt?

1. Proponitur error nullum alium nisi Deum inuocandum esse.
2. Quo argumta hunc errorem probent.
3. Deum vñ primum autorem solum esse inuocandum, Sanctos, vt pro nobis orent, & intercedant, & ex potestate à Deo accepta nobis beneficia conferant.
4. Probatum Deum solum, vt primum omnium bonorum autorem esse inuocandum.
5. Sanctos vt intercessores inuocandos esse.
6. Vt nobis beneficia conferant, inuocari debere.
7. Satisfit argumentis hæreticorum.
8. Animabus purgatorij nos commendare non posse vt probabilius defenditur.

1. Hæc in te est cum hæreticis controversia. Ipsi enim tenentur nullum alium præter Deum inuocandum esse. Sic docuit Eustachius Sebale Episcopus, quem refert Castro contra hæreses verbo sancti, colligiturque ex epistola synodali Concilij Grangenis, cum damnantur, quia Basilicas Martyrum contempnabant. Hunc sequutus est Vigilantius secundum Hieronymum in libro contra eundem, & in *epist. 53.* ad Riparium successerunt huic dicti hæretici Apostolici tempore Bernard. *serm. 66. in Cantico.* Item Catharini, & Passarini tempore Alexand. III. teste Tutcrem. *lib. 4. de Eccles. 2. p. cap. 83.* His adhæserunt VValdenfes, seu pauperes de Lugduno teste Antonino 4. p. 212. 1. *cap. 7. §. 2.* & Tritemio in *Chronol. anno 160.* Item VVbicleph, qui dicebant inutilem esse Sanctorum inuocationem, teste Thom. VValdenf. *rom. 3. de Sacram. cap. 108. & seqq.* Ac denique nostris temporibus Lutherus, & Caluinus, & alij hæretici, qui non solum ausi sunt affirmare inutilem esse Sanctorum inuocationem, sed impiam, & sacrilegam, vt potè derogantem dignitati Christi.

2. Fundamenta huius erroris esse possunt. Primum, quia nullus alius præter Deum dignus est adoratione. Ergo nullus alius præter Deum orandus est, cum oratio cultus sit religiosus. Antecedens probari potest, tum ex illo Exod. 20. *Non habebis Deos alienos coram me.* Nam qui sanctos inuocat, & orat, videtur eos, quasi Deos habere. Tum ex illo Deut. 12. *Quod præcipio tibi, hoc tantum facito Domino Deo tuo, neque addas quidquam, neque minus.*